

крупного рогатого скота полесской мясной породы.

В статье приведен анализ условий содержания, состояния воспроизводительной способности, показателей полового и физиологического созревания, приростов живой массы у животных полесской мясной породы в зоне Украинского Полесья. В результате установлено, что исследуемые животные неприхотливы к условиям кормления и содержания, обладают повышенным уровнем адаптационной способности организма к изменениям факторов окружающей среды. Также выяснено, что применены технологии содержания позволили улучшить показатели оплодотворяющей и воспроизводительной способности, продолжительность продуктивного использования крупного рогатого скота полесской мясной породы, рост их мясной продуктивности.

Ключевые слова: крупный рогатый скот, полесская мясная порода, воспроизводительная способность, половая зрелость, сервис-период, выход телят, убойный выход.

Revunets A. S., Gryshchuk G. P., Veremchuk Ya. Yu., Kovalchuk Yu. V., Karpiuk V. V. The peculiarities of retention and reproduction of cattle of the Poliska beef breed.

The article presents the analysis of conditions of maintenance, the state of reproductive capacity, indicators of sexual and physiological maturation, and increments of living weight in animals of Poliska beef breed in the zone of Ukrainian Polissya. As a result, it has been determined that the investigated animals are unpretentious to the conditions of feeding and maintenance, and they also have an increased level of adaptive capacity of the organism to changes of environmental factors. It has been established that the applied retention technologies improved the fertility and reproduction performance, the duration of productive use of cattle of the Poliska beef breed, and the growth of their meat productivity.

Keywords: cattle, Poliska beef breed, reproductive ability, sexual maturity, service period, exit calves, slaughter output.

Дата надходження до редакції: 23.02.2018 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Складар О. І.

УДК 619:618.4.-002:636.2

КОНЦЕНТРАЦІЯ В КРОВІ РЕАКТАНТІВ ГОСТРОЇ ФАЗИ ЗА РІЗНИХ НОЗОЛОГІЧНИХ ФОРМ МАСТИТУ ТА В ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ОРТОПЕДИЧНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ У КОРІВ

М. В. Рубленко, д.вет.н., професор, академік НААН

О. В. Єрошенко, к.вет.н., асистент

І. М. Плахотнюк, к.вет.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

У статті наведені дані щодо вмісту в крові реактантів гострої фази за різних нозологічних форм маститу та в зв'язку із ортопедичною патологією у корів. Встановлено, що катаральний мастит у асоціації з ортопедичною патологією супроводжується інтенсифікацією запальної реакції, про що свідчить досить високий рівень гаптоглобіну, що в 1,7 ($p < 0,001$), 1,4 ($p < 0,001$) та 1,2 ($p < 0,01$) рази перевищує його вміст у сироватці крові клінічно здорових, хворих на субклінічний та катаральний мастит корів, відповідно. Асоційований перебіг маститу та ортопедичної патології характеризується максимальними значеннями церулоплазміну – $215,4 \pm 16,8$ мг/л, що перевищує його рівень у клінічно здорових, хворих на субклінічний та катаральний мастит корів удвічі ($p < 0,001$), 1,6 ($p < 0,001$) та 1,5 ($p < 0,01$) рази, відповідно.

Ключові слова: гаптоглобін, церулоплазмін, мастит.

Постановка проблеми. Різноманітні нозологічні форми запалення молочної залози у корів значно поширені та щорічно завдають значних економічних збитків молочному скотарству як в Україні, так і за рубежом. Так, за даними вітчизняних [1-4] і зарубіжних [5-7] авторів, мастити реєструються від 5 до 50 % корів, а у близько 70 % вони перебігають у субклінічній формі [4].

У зв'язку з цим різним формам маститів на даний час приділяється значна увага дослідників, яка, головним чином, стосується встановлення етіологічних факторів їх розвитку [4-7]. Поряд з цим патогенетичним механізмом розвитку запалення молочної залози у корів та можливою його асоціативному перебігу з ортопедичною патологією практично не приділяється уваги [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Запалення молочної залози у корів відноситься до поліетіологічної патології, що розвивається внаслідок впливу на молочну залозу низки факторів технологічного, метаболічного та інфекційного характеру [9-11]. Поряд з цим не виключається можливий зв'язок розвитку запалення молочної залози із гінекологічними та іншими хворобами тварин на підґрунті імунодефіцитних станів, гормонального і медіаторного дисбалансів з порушенням біологічних бар'єрів і дисемінацією бактеріальних агентів із первинних вогнищ запалення [12, 13]. Наприклад такий асоційований перебіг встановлено за гінекологічної та ортопедичної патології у високопродуктив-

них корів [14].

Останнім часом у ветеринарній репродуктології, та хірургії проводиться досить широке і глибоке вивчення діагностично-прогностичного значення і патогенетичної нозологічно-специфічної ролі основних маркерів запальної реакції, в тому числі і білків гострої фази [15, 16]. Однак за маститів концентрація в крові чи молоці гостро фазних білків розглядалась недостатньо та була обмежена дослідженням рівня одного рідко декількох гострофазних білків [17]. Зокрема, у зв'язку з цим нещодавніми нашими дослідженнями [18] було встановлено патогенетичне значення низки білків гострої фази, циркулюючих імунних комплексів та оксиду азоту за субклінічного маститу в корів, у яких спостерігали досить значне збільшення основних реактантів гострої фази в хворих тварин порівняно із клінічно здоровим. Це спонукало до подальшого вивчення маркерів запальної реакції за різних нозологічних форм маститу, та у зв'язку з наявністю у хворих корів одночасно і ортопедичної патології.

Мета дослідження – визначення рівня в крові основних реактантів гострої фази у корів за різних нозологічних форм маститу та у зв'язку із ортопедичною патологією.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом для дослідження були 15 гол. клінічно здорових, 15 гол. хворих на субклінічний мастит, 5 гол. – на катаральний мастит та 7 гол. – корів із асоційованим перебігом катарального маститу та ортопедичної патології, які утримувалися в типових чоти-

рью рядних приміщеннях у умовах молочно-товарної ферми СВК ім. Щорс Білоцерківського району Київської області. Середня продуктивність тварин становила 6-7 тис. кг молока. Доїння проводиться в молокопровод. Діагноз на субклінічний мастит встановлювали у реакції з використанням 2 % розчину мастидину. Клінічний мастит діагностували органолептичним дослідженням молока в молочно-контрольних пластинках фірми Delaval. Ортопедична патологія у корів була представлена гнійно-некротичними виразками м'якуша.

У продукції білків гострої фази прослідковується достатньо виражена видова особливість. Так, С-реактивний і амілоїдний білок є головним у людини і собаки, тоді як у жуйних тварин їх серологічна концентрація ледь змінюється за наявності інфекційно-запальних процесів. Навпаки, гаптоглобін – головний БГФ у жуйних тварин, а у свиней – гаптоглобін та амілоїдний білок [19]. Зважаючи на це наборами фірми „Реагент” (м. Дніпро) у сироватці крові корів визначали вміст церулоплазміну методом Равіна та гаптоглобіну за реакцією з риванолом.

Результати власних досліджень та їх обговорення

Запальна реакція є невід'ємною складовою патогенезу за акушерської (мастит) та хірургічної (ортопедичної) патології, але її медіаторні механізми та особливості продукції білків гострої фази в діагностично-прогностичному та нозологічно-спуціфічному аспектах залишаються недостатньо вивченими.

Специфічну роль у розвитку запалення відіграє гаптоглобін (Hr) - α2-глобулін з молекулярною масою близько 125 kDa. Первинна функція Hr полягає у попередженні втрати організмом заліза шляхом формування дуже стійких комплексних сполук з вільним гемоглобіном крові. Вважають [20-21], що таким чином він забезпечує бактеріостатичний ефект, обмежуючи доступність заліза для бактерій, запобігає формуванню радикалів кисню, яке ним стимулюється, тобто відіграє роль антиоксиданта.

За результатами проведених досліджень встановлено (табл. 1), що розвиток субклінічного маститу в корів супроводжуються збільшенням рівня основного реактанта гострої фази гаптоглобіну – до $1,14 \pm 0,041$ г/л ($p < 0,01$) за норми $0,98 \pm 0,020$ г/л.

Таблиця 1

Вміст у сироватці крові корів білків гострої фази за різних форм маститу

Групи тварин	Гаптоглобін, г/л	Церулоплазмін, мг/л
Клінічно здорові (n=15)	$0,98 \pm 0,020$	$106,3 \pm 7,72$
Субклінічний мастит (n=15)	$1,14 \pm 0,041^{**}$	$138,5 \pm 9,51^*$
Катаральний мастит (n=7)	$1,32 \pm 0,07^{***}$ ■■■	$148,4 \pm 8,5^{**}$
Катаральний мастит + ортопедична патологія (n=5)	$1,62 \pm 0,05^{***}$ ■■■ +++	$215,4 \pm 16,8^{***}$ ■■■ ++

Примітки: 1) Значення p : * – $< 0,05$; ** – $< 0,01$; *** – $< 0,001$, порівняно з показниками клінічно здорових тварин; 2) Значення p : ■ – $< 0,05$; ■■ – $p < 0,01$; ■■■ – $< 0,001$, порівняно із хворими на субклінічний мастит коровами; 3) Значення p : + – $< 0,05$; ++ – $p < 0,01$; +++ – $< 0,001$, порівняно із хворими на катаральний мастит коровами.

За розвитку катарального маститу вміст у сироватці крові гаптоглобіну становив $1,32 \pm 0,07$ г/л, що в 1,4 раза ($p < 0,01$) перевищувало показник клінічно здорових тварин та в 1,2 раза ($p < 0,05$) такий у корів, хворих на субклінічний мастит.

Катаральний мастит у асоціації з ортопедичною патологією супроводжується інтенсифікацією запальної реакції, про що свідчить досить високий рівень гаптоглобіну $1,62 \pm 0,05$ г/л., що в 1,7 ($p < 0,001$), 1,4 ($p < 0,001$) та 1,2 ($p < 0,01$) раза перевищує його вміст у сироватці крові клінічно здорових, хворих на субклінічний та катаральний мастит корів, відповідно.

До основних реактантів гострої фази у великої рогатої худоби відноситься також церулоплазмін, який відноситься до α2-глікопротеїнів та зв'язує 90-95% міді плазми крові. Переважно церулоплазмін синтезується гепатоцитами та легенивими епітеліоцитами. Він відіграє роль подібну до супероксиддисмутази і захищає клітинні мембрани від пошкодження та інгібує мієлопероксидазу. Протизапальна активність церулоплазміну зумовлена його здатністю інактивувати гістаміназу сироватки крові. Водночас він посилює окиснення аскорбінової кислоти, катехоламінів, серотоніна і біосполук, що містять сульфгідрильні групи, зокрема гомоцистеїна і цистеїна [22, 23].

За результатами проведених досліджень встановле-

но, що за субклінічного маститу його концентрація у 1,3 раза ($p < 0,05$) перевищує показник здорових корів – $106,3 \pm 7,72$ мг/л.

За розвитку катарального маститу вміст у сироватці крові церулоплазміну ($148,4 \pm 8,5$ мг/л) істотно не відрізнявся від його рівня у корів із субклінічним маститом – $138,5 \pm 9,51$ мг/л. Проте його концентрація була вищою за показник клінічно здорових корів уже в 1,4 рази ($p < 0,01$).

Асоційований перебіг маститу та ортопедичної патології характеризується максимальними значеннями церулоплазміну – $215,4 \pm 16,8$ мг/л, що перевищує його рівень у клінічно здорових, хворих на субклінічний та катаральний мастит корів удвічі ($p < 0,001$), 1,6 ($p < 0,001$) та 1,5 ($p < 0,01$) раза, відповідно.

Продукція білків гострої фази посилюється безпосередньо під впливом медіаторів запальної реакції цитокінів та відображає інтенсивність розвитку запальної реакції в залежності від її різних нозологічних форм.

Висновок. Встановлено, що різні форми маститу у корів супроводжуються посиленням синтезом основних реактантів гострої фази гаптоглобіну та церулоплазміну. При чому наявність ортопедичної патології характеризується максимальними їх рівнями.

Перспективою подальших досліджень є встановлення рівня цитокінів за різних форм маститу у корів.

Список використаної літератури:

1. Бородина В. І., Гончаренко В. Б. Ефективність лікування корів, хворих субклінічним маститом, препаратами для внутрішньозастерального застосування. *Наукові праці Південного філіалу Національного університету біоресурсів і природокористування України "Кримський агротехнологічний університет"*. Сер.: *Ветеринарні науки*. 2013. Вип. 151. С. 148-154.
2. Байдевятова Ю. В., Харенко М. І. Динаміка показників білкового обміну в сироватці крові та молоці корів, хворих на серозний мастит. *Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту*. 2008. В. 57. С. 10-14.

3. Ордин Ю. М. Порівняльна ефективність лікування корів хворих на гнійно-катаральний мастит. *Здоров'я тварин і ліки*. 2008. № 10. С. 14-15.
4. Дмитрів О. Я. Субклінічний мастит у корів (етіологія, патогенез, методи діагностики і профілактики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук: 16.00.07. Львів, 2002. 17 с.
5. Mlinovski E., Klosowska A. Diagnostyka zakazen I zapalen wymenia. Pulawy, 2002. 96 p.
6. Berry D. P., Meaney W. J. Interdependence and distribution of subclinical mastitis and intramammary infection among udder quarters in dairy cattle. *Preventive veterinary medicine*. 2006. Т. 75. № 1. Р. 81-91.
7. Botrel M. A. et. al. Distribution and antimicrobial resistance of clinical and subclinical mastitis pathogens in dairy cows in Rhone-Alpes. *Foodborne pathogens and disease*. 2010. Vol. 7 (5). P. 479-487.
8. Коваленко А.М. и др. Изучение этиологической структуры бактериозов развивающихся в дистальном отделе конечностей и при маститах у крупного рогатого скота. *Ветеринария*. 2017. С. 1-2.
9. Париков В. А. и др. Эффективные отечественные препараты для профилактики и терапии мастита у коров. *Матер. Международной научно-практ. конф., посвящ. 35-летию организации ВНИВИПФУТ «Актуальные проблемы болезней органов размножения и молочной железы у животных»*. Воронеж, 2005. С. 375-378.
10. Хомин С. П. та ін. До питання етіопатогенезу маститу у корів. *Вісник Сумськ. держ. аграр. ун-ту*. 2005. В. 1-2 (13-14). С. 57-60.
11. Притыкин Н. В. Субклинический мастит у коров в сухостойный период, его профилактика и терапия с использованием фурадина: автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. вет. наук : спец. 16.00.07 «Ветеринарное акушерство». Воронеж, 2003. 23 с.
12. Пономарев В. К. Взаимосвязь маститов и гинекологических болезней у коров. *Материалы международной научно-практической конференции ВНИВИПФУТ*. Воронеж, 2002. С. 496-497.
13. Плахотнюк І. М. Вплив стану молочної залози на відновлення відтворної функції корів за гіпофункції яєчників: автореф. дис. на здобуття наук. ступення к-та вет. наук: спец. 16.00.07 „Ветеринарне акушерство”. К., 2009. 20 с.
14. Власенко С. А. Патогенетичні механізми порушень репродуктивної функції у високопродуктивних корів за гнійно-некротичних уражень в ділянці пальців: автореф. дисс. доктора. вет. наук : спец. 16.00.07 «Ветеринарне акушерство». Біла Церква, 2017. 41 с.
15. Petersen H. H. Application of acute phase protein measurements in veterinary clinical chemistry. *Vet. Res*. 2004. № 35, P. 163-187.
16. Рубленко М. В. Реакція гострої фази у собак із переломами стегнової кістки. *Наук. вісник вет. медицини: зб. наук. праць*. Біла Церква, 2011. Вип. 8 (87). С. 138-143.
17. Ярохно Я. М. Метаболізм фібриногену та стан системи фібринолізу за бактерійного маститу у корів : автореф. дис. на здобуття наук. ступення к-та вет. наук: спец. 16.00.07 „Ветеринарне акушерство” . Суми., 2011. 20 с.
18. Єрошенко О. В. Реакція гострої фази та рівень оксиду азоту в крові корів за субклінічного маститу. *Наук. вісник вет. медицини*. Біла Церква, 2015. № 1. С. 5-10.
19. Petersen H. H. Application of acute phase protein measurements in veterinary clinical chemistry. *Vet. Res*. 2004. № 35. P. 163-187.
20. Назаров П. Г. Белки острой фазы воспаления. Ст–Петербург: Наука, 2001. 424 с.
21. Sadrzadeh S. M. Haptoglobinphenotypes in health and disorders. *J. Am. J. Clin. Pathol*. 2004. Vol. 121(Suppl 1). P. 97-104.
22. Шевченко О.П. Церулоплазмін. М.: Лань, 2005. 405 с.
23. Giurgea N. Ceruloplasmin – acute-phase reactant or endogenous antioxidant? The case of cardiovascular disease. *Med. Sci. Monit*. 2005. Vol. 11. P. 48-51.

References:

1. Borodinya V. I. (2013), "Efficiency of treatment of cows, patients with subclinical mastitis, preparations for intracisternal application" [Efektivnistlikuvannyakoriv, khvorykhsubklinichnymmastytom, preparatamydlyavnutrishnotsystemalnohozastosuvannya], *Scientific Papers of the Southern Branch of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine "Crimean Agrotechnological University"*. Sir. : *Veterinary science*, Issue 151, pp. 148-154. (in Ukrainian)
2. Baydelevatova Y.V. (2008), "Dynamics of indicators of protein metabolism in serum of blood and milk of cows suffering from serous mastitis" [Dynamikapokaznykivbilkovohoobminuvsyrovattskirovitamolotsikoriv, khvorykhnaseroznyymastyt], *Bulletin Herald. state agrar un-th*, V. 57, pp. 10-14. (in Ukrainian)
3. Ordin Y.M. (2008), "Comparative effectiveness of cows treatment for patients with purulent-catarrhal mastitis" [Porivnyalnaefektyvnistlikuvannyakorivkhvorykhkhnahniyno-kataralnymastyt], *Health of animals and medicine*, No. 10, pp. 14-15. (in Ukrainian)
4. Dmytrov O.Y. (2002), "Subclinical mastitis in cows (etiology, pathogenesis, methods of diagnostics and prophylaxis" [Subklinichnyymastytukoriv (etiolihiya, patohenez, metodydiahnostykyiprofilaktyky), the author's degree on the degree of the candidate of science of sciences, specialty 16.00.07. Lviv, 17 p. (in Ukrainian)
5. Mlinovsky E. (2002), Diagnostyka zakazen I zapalen wymenia, Pulawy. 96 p.
6. Berry D. P. (2006), "Interdependence and distribution of subclinical mastitis and intramammary infection among udder quarters in dairy cattle", *Preventive veterinary medicine*, Vol. 75, No. 1, pp. 81-91.
7. Botrel M. A. et. al (2010), "Distribution and antimicrobial resistance of clinical and subclinical mastitis pathogens in dairy cows in Rhone-Alpes", *Foodborne pathogens and disease*, Vol. 7(5), pp. 479-487.
8. Kovalenko A.M. et. al. (2017), "The study of the etiological structure of bacteriosis developing in the distal limb and at mastitis of large livestock" [Yzuchenayae etyolohycheskoy struktury bakteryozov razvyvayushchykhsya v dystalnom otdele konechnostey pry mastytakh u krupnogo rohato skota], *Veterenaria*, pp. 1-2. (in Russian)
9. Parykov V. A. et. al (2005), "Effective domestic drugs for prevention and therapy of mastitis in cows" [Éfektyvnye otechestvennye preparaty dlya profylaktyky terapy mastyta u korov], *Mater. International scientific practice. conf., devotional 35th anniversary of the organization VNIVIPFIT "Actual problems of diseases of reproductive organs and mammary glands in animals"*, Voronezh, pp. 375-378. (in Russian)
10. Khomyň S. P. et. al (2005), "On the issue of mastitis etiopathogenesis in cows" [Do pytannya etiopatohenezu mastytu u koriv], *Visnyk Sumsk. state agrar un-th*, V. 1-2 (1-14), pp. 57-60. (in Ukrainian)
11. Pritykin N.V. (2003), Subclinical mastitis in cows during the dry period, its prophylaxis and therapy using furadine [Subklynicheskyy-mastytukorovvsukhostoynyyperyod, ehoprofylaktykayterapyasyspolzovanyemfuradyna], author's abstract. diss to soup. scientist degree Candidate vet Sciences: special 16.00.07 "Veterinary Obstetrics" Voronezh, 23 p. (in Russian)
12. Ponomarev V.K. (2002), "Interrelation of mastitis and gynecological diseases in cows" [Vzaymosvyaz mastytov y hynekolohycheskykh bolezney u korov], *Materials of the international scientific-practical conference*, Voronezh, pp. 496-497. (in Russian)

13. Plahotniuk I.M. (2009), Influence of the state of the mammary gland on restoration of reproductive function of cows for hypofunction of ovaries [Vplyvstanumolochnoyizalozynavidnovlenniyavidtvornoyifunktsiyikorivzahipofunktsiyiyayechnykiv], author's abstract. dis for obtaining sciences. step by step Sciences: special 16.00.07 "Veterinary Obstetrics", K., 20 p.(in Ukrainian)
14. Vlasenko S.A. (2017), Pathogenetic mechanisms of reproductive function disorders in highly productive cows for purulent necrotic lesions in the fingers [Patohenetychni mekhanizmy porushen reproduktivnoyi funktsiyi u vysokoproduktyvnykh koriv za hniyno-nekrotychnykh urazhen v dilyantsi paltsiv], author's abstract. diss doctor vet Sciences: special 16.00.07 "Veterinary Obstetrics", Belaya Tserkov, 41 p. (in Ukrainian)
15. Petersen H.H. (2004), "Application of acute phase protein measurements in veterinary clinical chemistry", *Vet. Res.*, №35, pp. 163-187.
16. Rublenko M.V. (2011), "Acute phase reaction in dogs with femoral bone fractures" [Reaktsiyahostroyifazyusobakizperelomamystehno-voyikistky], Belaya Tserkov, V. 8 (87), pp. 138-143. (in Ukrainian)
17. Yarohno Y.M. (2011), "Fibrinogen metabolism and the state of the system of fibrinolysis for bacterial mastitis in cows" [Metabolizm fibrynohenutastan systemy fibrynoliz u za bakteriynoho mastytu u koriv], author's abstract. dis for obtaining sciences. step by step Sciences: special 16.00.07 "Veterinary Obstetrics", Sumy, 20 p. (in Ukrainian)
18. Yeroshenko O. V. (2015), "Acute phase response and nitric oxide level in cows blood at subclinical mastitis" [Reaktsiya hostroyi fazy ta riven oksydu azotu v krovii koriv za subklinichnoho mastytu], *Science. vestnik vet medicine*, Belaya Tserkov, No. 1, pp. 5-10. (in Ukrainian)
19. Petersen H.H. (2004), "Application of acute phase protein measurements in veterinary clinical chemistry", *Vet. Res.*, №35, pp. 163-187.
20. Nazarov P.G. (2001), *Proteins of acute phase of inflammation* [Belky ostroy fazy vospalenyaya], St. Petersburg: Science, 424p. (in Russian)
21. Sadrzadeh S. M. (2004), "Haptoglobin phenotypes in health and disorders", *J. Am. J. Clin. Pathol*, Vol. 121 (Suppl 1). pp. 97-104.
22. Shevchenko O.P. (2005), *Ceruloplasmin* [Tseruloplazmin], Moscow: Lan, 405 p. (in Russian)
24. 23. Giurgea N. (2005), "Ceruloplasmin – acute-phase reactant and endogenous antioxidant? The case of cardiovascular disease", *Med. Sci. Monit*, Vol. 11, pp. 48-51.

Рубленко М. В., Ерошенко А. В., Плахотнюк И. Н. Концентрация в крови реактанов острой фазы при различных нозологических формах мастита и в связи с ортопедической патологией у коров.

В статье приведены данные по содержанию в крови реактантов острой фазы при различных нозологических формах мастита и в связи с ортопедической патологией у коров. Установлено, что катаральный мастит в ассоциации с ортопедической патологией сопровождается интенсификацией воспалительной реакции, о чем свидетельствует достаточно высокий уровень гаптоглобина, что в 1,7 ($p < 0,001$), 1,4 ($p < 0,001$) и 1,2 ($p < 0,01$) раза превышает его содержание в сыворотке крови клинически здоровых, больных субклинической и катаральный мастит коров, соответственно. Ассоциированное течение мастита и ортопедической патологии характеризуется максимальными значениями церулоплазмину – $215,4 \pm 16,8$ мг/л, что превышает его уровень в клинически здоровых, больных субклинической и катаральный мастит коров вдвое ($p < 0,001$), 1,6 ($p < 0,001$) и 1,5 ($p < 0,01$) раза соответственно.

Ключевые слова: гаптоглобин, церулоплазмин, мастит.

Rublenko M., Eroshenko A., Plahotniuc I. Concentration in blood acute phase reactants in various nosological forms of mastitis and in connection with orthopedic pathology in cows.

The article presents data on the content of acute phase reactants in different nosological forms of mastitis and in connection with orthopedic pathology in cows. It has been established that catarrhal mastitis in association with orthopedic pathology is accompanied by an intensification of inflammatory reaction, as evidenced by a fairly high level of haptoglobin. That in 1,7 ($p < 0,001$), 1,4 ($p < 0,001$) and 1,2 ($p < 0,01$) times exceeds its content in blood serum clinically healthy, patients with subclinical and catarrhal mastitis of cows, respectively. The associated course of mastitis and orthopedic pathology is characterized by the maximum values of ceruloplasmin – 215.4 ± 16.8 mg/l, which exceeds its level in clinically healthy patients with subclinical and catarrhal mastitis of cows twice ($p < 0.001$), 1.6 ($p < 0.001$) and 1.5 ($p < 0.01$) times, respectively.

Keywords: haptoglobin, ceruloplasmin, mastitis.

Дата надходження до редакції: 27.02.2018 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Склад О. І.

УДК 619:616.981.55

ВИЗНАЧЕННЯ ЧУТЛИВОСТІ МІКРОФЛОРИ ІЗОЛЬОВАНОЇ З СЕКРЕТУ ВИМЕНІ КОРІВ ЗА МАСТИТУ ДО ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ СЕРІЙ ПРОТИМАСТИТНИХ ПРЕПАРАТІВ

Є. С. Улько, аспірант*

Сумський національний аграрний університет

*Науковий керівник – д.вет.н., професор Фотіна Т. І.

В статті наведені результати дослідження секрету вимені корів, хворих на мастит. Із секрету вимені від корів хворих на мастит було виділено культури *E. coli* – 12,69 % випадків, *S. epidermidis* – 11,94 %, *S. dysgalactiae* – 9,33 %, *E. fecalis* – 4,85 %, *S. uberis* – 4,11 %, *P. vulgaris* – 4,48 %, *S. pyogenes* – 2,24 %, *P. aeruginosa* в 3,36 % випадків відповідно. Встановлено, що усі ізовані культури мікроорганізмів чутливі до експериментальних серій протимаститного препарату. Більшість ізованих культур були помірно резистентними та резистентними до пеніциліну, стрептоміцину та тетрацикліну. Культури *S. aureus* були помірно резистентними до амоксициліну, ампіциліну, гентаміцину, оксациліну, канаміцину, лінкаміцину та резистентними до пеніциліну, стрептоміцину, тетрацикліну, енрофлоксацину та поліміксину.

Ключові слова: мастит, секрет вимені, мікрофлора, антибіотики, чутливість, протимаститний препарат.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Безпека продовольчої сировини і продуктів харчування є одним з основних факторів, що визначають здоров'я людини. Харчові токсикоінфекції в даний час представляють собою значимі проблему, причому джерелом хвороби можуть служити

як сировина, так і готова продукція. Літературні дані останніх років підтверджують той факт, що мастити займають одне з провідних місць в патології великої рогатої худоби [1-4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Мастити